

LOGISZTIKAI SZERZŐDÉSEK

Hogyan maximálhatók a civil cégek által nyújtott szolgáltatások – amerikai tapasztalatok

Besenyő János¹

A legutóbbi cikkemben a polgári cégek és a katonai szervek közötti együttműködésről írtam (Polgári cégek alkalmazása katonai műveletek logisztikai támogatása során, különös tekintettel a biztonság kérdéseire. – Katonai Logisztika 2007/2), ahol a nemzetközi békefenntartó műveletekben történő közös tevékenységek kerültek fókuszba. Azonban az ezeket szabályozó szerződéseket éppen csak megemlítettem, fontosságukat pedig talán nem emeltem ki kellőképpen. Pedig egy parancsnoknak pontosan tudnia kell, hogy mit várhat el az egységét támogató szállítóktól, azért hogy leginkább kihasználhassa a szolgáltatásaikat.

Az, hogy a civil cégek mivel járulhatnak hozzá egy katonai művelet sikeréhez (hiszen fizet érte a hadsereg!), azt a *szerződés* tartalmazza, amelynek ismerete nemcsak a logisztikai szolgálat, hanem az alakulat parancsnokainak is létfontosságú. Azt mondjuk, hogy jó parancsnok bármit elirányít. Ám hogyan tudja legjobban kihasználni a külső cégek és a beszállítók kapacitásait? Mivel kevés az ilyen irányú magyar tapasztalat (kivételt jelent *Dr. Hautzinger Gyula* és *Bakó Antal ezredes* urak által írt igen alapos cikk – *A nemzetközi (Lengyel) közép-dél hadosztály logisztikai biztosítása, a Magyar Szállítószázalaj tevékenysége – címmel*, (Katonai Logisztika 2006/2-3. számai). Amelyben bemutatták, hogyan dolgoztunk együtt mi magunk is civil ellátó cégekkel. *Sajnos az afganisztáni magyar tevékenységgel kapcsolatban még nem született ilyen volumenű írás, ezért az USA hadereje által alkalmazott megoldásokat és tapasztalatokat ismertetném.*

Az „*Iraqi Freedom*” és az „*Enduring Freedom*” műveleteket (2003. március 20-án megindult és mai napig tartó iraki katonai műveletek) megtervező és irányító parancsnokok választ kellett, hogy találjanak erre a kérdésre, mert nagymértékben a szállítóktól függtek a folyamatosan növekvő mennyiségű logisztikai igényeik miatt [1].

¹ Besenyő János őrnagy, HM FLÜ, Nemzetközi és Intézménygazdálkodási osztály, költségvetési főtiszt.

A „*Desert Shield*” és a „*Desert Storm*” hadműveletek alatt szinte csak szállítók voltak a hadműveleti területen, irányítva a kantinokat és a járműveket [2]. Amikor az USA hadereje megkezdte az **Iraqi Freedom műveletet a Civil Logisztikai Kiegészítési Megerősítési Program (Logistics Civilian Augmentation Program, LOGCAP)** támogató szerződése megközelítőleg **50 ezer katona 180 napra szóló ellátását** foglalta magában. Mára már a **LOGCAP** keretén belül közel 200 ezer katona ellátásáról és támogatásáról gondoskodnak, szinte valamennyi iraki bázison, kezdve a katonák szállásának a biztosításától, a járművek karbantartásától, üzemanyag-szállításon át, a katonák pihentetésének, relaxációjának biztosításáig – majd minden logisztikai feladatot a beszállító cégek látják el [3]: A szállítóknak a harcmezőn való kiterjedt jelenlétéhez nélkülözhetetlen, hogy a katonai logisztikusok és a parancsnokok tudják (hiszen végül a katonai vezetők felelnek a műveletek sikeréért vagy bukásáért), hogyan lehet a legjobban irányítani azokat a hatalmas adottságokat, melyeket a szállítók jelentenek a harcmezőn.

A fontosabb szereplők

Ahhoz, hogy a **LOGCAP**-ból vagy bármelyik támogató szerződésből a legjobb előnyöket hozzák ki, a logisztikusoknak szükséges volt megérteni a részt vevő felek (**a Defense Contract Management Agency (DCMA)**, az **Army Material Command (AMC)**, a hadsereg és a szállító/ szabályait, felelősségeit és a kötelességeit. Az ügynökség (**DCMA**) feladata az adminisztrációs szerződések elkészítése és azoknak a felügyelete. Ez utóbbit rendszerint egy adminisztratív szerződéskötő tisztviselő (**Administrative Contracting Officer/ACO**) látja el. A felügyelet ellátásában az ügynökség megbíz egy minőségbiztosító képviselőt (**Quality Assurance Representative/QAR**), hogy értékelje a beszállító teljesítményét és közvetítsen a szállító és a végfelhasználó (harcoló egységek) között. Az adminisztratív szerződéskötő tisztviselő az egyetlen személy, aki arra van felhatalmazva, hogy speciális feladat teljesítésére utasítsa a civil cégek képviselőit [4].

Az **AMC** a **LOGCAP** elsődleges ügyfele. Az **AMC** fő felelőssége abban rejlik, hogy becsületes közvetítő legyen, és biztosítsa azt, hogy az adófizetők pénzét bölcsen használják fel. Az adott területen lévő, az **AMC**-t képviselő tiszt vagy polgári alkalmazott – vagy más néven **LOGCAP** támogató tisztviselő (**LOGCAP Support Officer/LSO**) – vizsgálja meg minden egyes **LOGCAP** támogatás követelményeit, és az ő kezében van a döntés. A végfelhasználó vagy az ügyfél nem más, mint egy

katonai egység, amelynek a „*teljesítményét*” a szállító által nyújtott szolgáltatások jelentősen növelhetik. A végfelhasználó felelőssége, hogy gondoskodjon a beszállítók mindennapi irányításáról az adott területen vagy funkcióban. A beszállító az egyik legfontosabb szereplő a **LOGCAP** – csapatban, feladata abban rejlik, hogy teljesítse a teljesítményi munkaszerződésben (*Performance Work Statement/PWS*) körvonalazott feladatokat [5].

A szerződésben foglaltak teljesítése

*Az „Operation Iraqi Freedom” műveletek során egyaránt volt példa, súrlódásokra és a szerződésben foglalt kötelezettségvállalások meg-
hiúsulásra a hadsereg és a beszállítók között.*

A legtöbb problémás eset a teljesítményi munkaszerződés (**PWS**) helytelen értelmezéséből fakadt. Ez a szerződés ugyanis körvonalazza azokat a feladatokat, amelyeket a szállítónak végre kell hajtania. A parancsnoknak alaposan ismernie kell az egységeinek a reális képességeit, a szállítóval kötött szerződéseket, illetve az azokban benne foglaltakat, azaz milyen szolgáltatásokat várhat el a szállítótól. Fontos realizálni, hogy a végfelhasználó nem utasíthatja a szállítókat. A hadsereg nem mondhatja meg a szállítónak, hogyan teljesítse a feladatát, csupán a legvégén tehet megállapításokat, azaz minden a szállító érdeme és felelőssége. Ettől függetlenül a szerződésben rögzített feladatokat a szállítónak végre kell hajtania, és maradéktalanul biztosítania kell az abban szereplő szolgáltatásokat.

Amennyiben a műveleti területen szolgáló egységek parancsnokai vagy a logisztikusok realizálnak egy új feladatot, vagy kielégítendő szükségletet, nem bízhatják meg csak úgy a civil cégek képviselőit azok végrehajtásával. Ha az általuk igényelt feladat nem része a teljesítményi munkaszerződésnek, akkor pontosan meg kell határozniuk, hogy mit is akarnak valójában a szállítótól. Ezeket a felmerülő igényeket, változásokat jelezni kell a parancsláncolatban, melyeket először a **LOGCAP támogató tisztviselő**, majd pedig az **adminisztratív szerződéskötő tisztviselő** (Ő dönt arról hogy finanszírozható-e a projekt) is *megvizsgál*. Ezután pedig belekerülhet a teljesítményi munkaszerződésbe, s amennyiben a kormány elfogadja azokat, s a beszállító is beleegyezik, akkor a civil cégek szakemberei munkához láthatnak és biztosíthatják a kért szolgáltatásokat. Ez viszonylag nem egy gyors eljárás, az „*extra*” igényeket (pluszfinanszírozást, túlköltekezést) alaposan meg kell indokolni.

Visszajelzések, teljesítések igazolása

Annak a tapasztalatnak a hiánya, hogyan és mikor is kell visszajelzést adni a szállítók számára, könnyen súrlódást okozhat a civilek és a katonák között. A katonák jól ismerik a hadsereg értékelési rendszerét, hiszen olyan eljárásokkal dolgoznak, melyek során megerősítik a jó teljesítményt. Hasonló eljárás létezik a szállítók világában is, mint a hadsereg berkeiben, ott is fontos a pontos visszajelzés. A visszajelzési eljárás közreműködője a szerződő fél képviselője *contracting officer's representative/COR* (Ilyen tiszteket nekünk is érdemes lenne kiképezni, hogy képesek legyünk mi is ebben a rendszerben logisztikai-ellátási feladatokat végrehajtani) vagy a szerződő fél technikai képviselője *contracting officer's technical representative/COTR* [6]. A *COR* és a *COTR* olyan katonák, akik naponta dolgoznak a szállítókkal, ők a kormány szemei és a fülei, akik arról gondoskodnak, hogy minden a teljesítményi munkaszerződésben foglaltak szerint zajljék le. Ezek a személyek havonkénti beszámolóval tartoznak az adminisztratív szerződéskötő tisztviselőnek (*ACO*), aki a havonta sorra kerülő teljesítményértékelő ülésen (**Performance Evaluation Board – PEB**) közzéteszi azokat. Ezért a hitelesség és a pontosság nagyon fontos a visszajelzésnél, illetve a teljesítményigazolásoknál.

Azonban nem kell várni ezekre az értékelésekre, ha a szállítók túl lassúak; nem kell megvárni a teljesítményértékelő üléseket sem, ha átlag alattinak találják a szállítók teljesítményét. A szállítóknál is megvan a hadsereghez hasonló irányítási lánc, és használják is (sokszor jobban is, mint a hadsereg, hiszen ők a tiszta profitra dolgoznak). Ezért érdemes jelezni a beszállító cég területi képviselőinek és a *LOGCAP* támogató tisztviselőnek, mielőtt még súlyosbodnának a problémák. Persze előtte érdemes meggyőződni arról, hogy amit elvárnak a cégektől, az benne van-e a szerződésben. Fontos azonban a jó teljesítmény felismerése, ahogy a katonaságnál, úgy a szállítóknál is: figyelembe kell venni, hogy mennyi idő alatt végzik el a számukra kiadott feladatot és milyen minőségben.

Ismét a kiképzésről

A különböző műveletek során a katonáknak különböző partnerekkel kell együtt dolgoznunk, ebbe pedig a civil beszállító cégek emberei is beleértendők, nemcsak a szövetséges hadseregek katonái. A katonák könnyebben találják meg az összhangot más idegen katonákkal, mivel a

kiképzés folyamán sok közös ismeretet, eljárási módot sajátítanak el. Azonban a civilek másképpen szocializálódtak és nem várható el tőlük mindaz, amit megkövetelhetünk egy katonától. ***Ezért a bevetés előtt szimulációs gyakorlatokat szerveznek, ahol gyakorolják a katonák és a civilek közötti együttműködést, kommunikációt.***

A szállítók részvétele a szimulációs tréningen elősegíti a parancsnok és a logisztikai szolgálat könnyebb alkalmazkodását a kialakult helyzethez (egyre több „civil” megjelenése a hadszíntéren, ezzel egy időben növekvő felelősség és kiszolgáltatottság a logisztikai ellátottság terén), környezethez.

A szimulációs forgatókönyvek szállítási feladatokat is tartalmaznak, hogy a katonák ismeretei bővüljenek a civil beszállítókkal való kapcsolatokról, azok feladatairól és az együttműködés lehetőségeiről, előnyeiről. Ezeket a szimulációs gyakorlatokat, olyan szinten vitték sikerre, hogy a műveletek során jelentősen csökkentek azok a problémák, amelyek korábban a hiányos együttműködésből adódtak. ***Rájöttek ugyanis, hogy a szállító nemcsak egy eszköz, nemcsak papíron kell integrálni az egységbe, hanem be kell vonni a műveletekbe és a tervezésbe is.*** Az alárendelt szinteken a kijelölt összekötő tisztek, és a civil cégek helyi alkalmazottai között kialakult jó viszony elősegíti a beszállítók és a kiszolgált egység közötti érintkezést, ez pedig segít koordinálni a végrehajtást, és megnöveli a teljesítő képességüket [7].

Egyre inkább nem számít újdonságnak a civil cégek alkalmazása a harcmezőn, csupán az integrálásuk fokozása számít példa nélkülinek. Ha logisztikusként meg akarjuk növelni a képességeinket, meg kell tanulnunk nekünk is, hogyan lehet a leginkább előnyünkre fordítani a beszállítók képességeit, hogy azok minél hatékonyabb segítséget jelentsenek a hadműveletek során.

Felhasznált irodalom:

- [1]. ***Gerry J. Gilmore:*** Logistic Chief Reports on Operation Iraqi Freedom Effort (American Forces PressService, 2004. március 31.), ugyanerről Sysan Declercq Brown-Phyllis Rhodes: Logistic backbone of Iraqi Freedom- Defence Logistic Agency (Army Logistician, 2003. július-augusztus).
- [2]. http://www.globalsecurity.org/military/ops/desert_shield.htm
- [3]. <http://www.globalsecurity.org/military/agency/army/logcap.htm>

[4]. <http://www.amc.army.mil/LOGCAP/>

[5]. <http://www.amc.army.mil/LOGCAP/>

[6]. <http://www.amc.army.mil/LOGCAP/>

[7]. *Sysan Declercq Brown-Phyllis Rhodes*: Logistic backbone of Iraqi Freedom- Defence Logistic Agency (Army Logistician, 2003. július-augusztus).